UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Assignatione libertorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

Sed hec de ijs ꝛc. Ibi dicitur ꝙ deditit[ia] li-
bertas ꝛ Latina hodie ſub
lata eſt. Latina libertas erat q2 aliquis tp̄e vite ſue erat liber in
morte ſua in extremo vite ſue ſpiritu libertatem amittebāt,ꝛ ſic
nō habebāt heredes,ſed hodie iſta Latina libertas eſt reprob a
ta,ſed ecce eam approbant:q2 habent manū mortuā,ꝛ hic idē ē.

De aſſignatione libertorum. Rub.

1 ¶ Dominꝰ feudi pōt aſſignare vaſallū potētiori dūmodo cōdi
tio aſſignatiōis nō fiat dterior,alias nō pōt ſine cōſēſu vaſalli.
2 Maritus obligatus de dote reſtituenda poteſt alij delegari in
uitus ſi non fiat eius conditio deterior,

In ſumma quod. §.idem eſt er
go. Aſſigna-
re ē exprimere vel poteſtari verbis,vel ſcriptis,
vel nutu cuius velit ꝙ ſit libertꝰ vt.j.e.§.vltra
expreſſe,eadē l.prima,circa principiū. Ad quid
valent iſta iura. Ecce caſus in terminis, ego pro
mitto aſſignare tibi cētū libras terre:do fideiuſſores ꝙ i tali lo
co capiat:nūquid ſint liberati fideiuſſores:iſta iura dicūt quod
ſic:ſ3 nō ſit terra tradita ex quo verbaliter eſt aſſignata. Ite3 no-
ta ꝙ libertas pōt aſſignari vnde libertum non poſſet delegare
1 extraneo:vt:ff.de condi.inde.l.ſ3 non ſortem.§.libertus.†hunc
vaſallū volo vel homagium transferre in alium,iura iſta ſint.j.ar
gumen.ꝙ non poſſem in extraneū,ſed poſſum aſſignare vni filio
rum. Dn̄s domini mei diſtinguebat i iſta queſtione,aut dn̄s feu
di vult aſſignare vaſallū ſuum potentiori ꝛ ſic non fiet deterior
conditio aſſignationis. Erat quidā comes,vult aſſignare vel trāſ
ferre homagium ſuum in regem:q2 vult dare regi poteſt,ſed ſi
dn̄s erat quidam comes ꝛ vult dare cuidam ſimplici militi,ꝛ ſic
eſt conditio aſſignati deterior:q2 erat homo comitis.modo eſſet
homo cuiuſdam militis,non poteſt hoc facere ſine conſenſu va-
2 ſalli Lex dicit†maritus eſt obligatus vxori de dote reddenda v-
xor vult eū delegare alij,cogiturne pati maritus ſe delegare: Di
citur ꝙ ſic,niſi ſit conditio eius deterior pp delegationem. Iſte
caſus eſt.ff.ſol.matri.l.ſecunda ꝙ melius ſit habere maiorē do-
minum h3 in authen.de defen.ci.§.audient quoque.

ADDITIO.

1 ¶ Sine conſenſu vaſalli. Adde an vaſallus ad petitionē dn̄i co
gatur fidelitātē ꝓmittere alteri, Bart.in cōſi.cccxcv.in primo
vol.qui t3 ꝙ multo vaſallo dn̄s nō poſſet delegare duobus caſi-
bus exceptuatis.de quibus ibi vide.ꝛ Roma.cōſi.xxv.p eūde3
Bald.conſi.clxxxvij.in tertio volumine. Cy.in.l.j.C.de nouat.
Ja.de Aret.in lege.ij.in prin.ff.ſolu.matri.

Unde querebatur. Qō ſi filio i pōtate fiet aſ
ſignatio liberti,ſi poſt aſ
ſignationē ſibi factam emancipetur,euaneſcit aſſignatio. Cōtra
q2 filio emancipato pōt fieri aſſignatio:ergo ſi emancipatio non
impedit aſſignationem cōtrahendā,multo fortius nec impediet
iā cōtractam.argumē.ff.qui ſunt ſui vel alieni iuris.l.pr̄e. Et qō
emancipato poſſit fieri aſſignatio,habet.ff.e.l.imo ſoluit Pla-
cen.ad iſtud contrarium in ſequendo imo dicit Placen.imo ali
quid impedit iā ꝯtū poſſit aſſignare libertꝰ.cū enim illa.l.nun-
quid filio exiſtēti in poteſtate vel filio emācipato poſſit aſſignari
libertus:reſpondent ꝙ ſic,intellige dicit Azo,referri rōnem illā
affirmatiuam ad filium qui erat in poteſtate nō emancipatum.
ad argumē. Placen.de.l.non diſtinguemꝰ.§.ꝓmiſſo dt Azo,nō
eſt verum ꝙ ſacerdotium ſuperueniens impediat arbitrium ſu
ſceptum,ſ3 excuſat vt cogatur arbitrium:ſed ſi poſtquā eſt quis
ſacerdos ꝛ in ſe ſuſcepit non excuſatur quin cogatur arbitrium
quin neceſſitate illa ſe poſuit verum non eſt ſubueniendum ar-
gumen.ff.ſi quis cau.l.in hoc.non ſunt alia ꝛc.

De bonorum poſſeſſione. Rub.

1 Bonorum poſſeſſio quid ſit.
2 Bonoꝝ poſſeſſio ē nomē iuris,ꝛ poſſeſſio bonoꝝ eſt nomē facti.
3 Verba promittens iudicatum ꝛc.qd operentur.
4 Nomina ꝛ verba tranſpoſita qn̄ nō idem ſignificent.
5 Verba ſi ꝑtiū nō ſolueris tali die.res ſit iempta quid operent.
6 Bonoꝝ poſſeſſio ad quid fuit introducta.
7 Bonorum poſſeſſionis plures ſpecies.
8 Bonorum poſſeſſio qualiter hodie obtineatur.
Et an ſit ſublata ſolēnitas verboꝝ q bꝰ petebat bonoꝝ poſſeſſio.
9 Bonoꝝ poſſeſſio que olim ꝛ que hodie eſt neceſſaria.

Ius bonorū poſſeſſiōis
1 ꝛc.† Uidendum eſt qd ſit bonoꝝ poſſeſſio.ꝛ quot
ſint ſpecies ſeu differētie bonoꝝ poſſeſſionis ꝛ q̄
bono.poſſeſ.olim erat neceſſarie ꝛ q̄ hodie.ꝛ q̄mo
do obtinetur bonoꝝ poſſeſ. Hodie bono poſſeſ.ē
ius retinēdi vel proſequēdi patrimonij ſiue rei que cuiuſq3 fue
rit cū is moritur.ff.de bonoꝝ poſſeſſiōe lege tertia.§. bonoꝝ igi
tur. Sic hr̄ditas eſt ius ꝓſequēdi patrimonij,ꝛ cuiꝰ fuerit cu3 is
moritur:vt ff.de verboꝝ ſignificatiōi.lege hereditas. ff.de regu
lis iuris.lege nihil aliud eſt. Dico quod equiuoce ſumit hoc nō
eſt ius in vtraq3 diffinitione hr̄ditatis. hereditas eſt ius ciuile
ſed in bonorū poſſeſſiōe diffinire bonorū poſſeſ.eſt ius ꝑtorium
ꝛc. Bonorū igitur poſſeſſio eſt ius poſſidēdi retinēdi q2 ꝛc. Iſta
diffinitio cōpetet bonorū poſſeſſio decretali nō edicta libro vt j.
2 videbis ad minus vi bonorū raptorū. Prio† ſciendū eſt bono
rū poſſeſſio nomē eſt iuris,ꝛ poſſeſſio bonorū nomē eſt facti,vt ff.
de acquirēda poſſeſ.ꝛ non corrigit qō ius ciuile nō admittebat:
q2 erāt ſibi incogniti:vt ſupra de hereditati. que ab inteſtato de
ferunt.§.emācipati.quādoq3 corrigitur ius ciuile.l.pria.§.adi
piſcitur.ꝛ lege tertia circa principiū ſic dicūt eſſe differētiā. Ro
bertus magiſter dicitur in arte mathematica,ꝛ magiſter Rober
tus dicitur in arte liberali. Dn̄s domini mei improbat ꝓcura-
3 toriū d vi verborū. dicit in procuratorio† ſic talis cōſtituit talē
procuratorē dās ei plenariā poteſtatē ꝛc. promittēs pro eo ſol-
uere iudicatū nō erat iudicatū ſolui,dicebat ipſe verbu3 iudica
tū ſolui,eſt verbū iuris iō h3 nō tantu3 vim verborū,ſed h3 inter
pretationē:vn̄ iudicatū ſolui verbu3 iure tria ſignificat, illud qō
verbum ſonat ꝛ hoc de vi verborū ſolui,ite3 ſignificat alia duo
defendere,ꝛ dolum non cōmittere ꝛ hoc habet interpretatione3
ſed ſoluere iudicatum non eſt verbum iuris:vnde ſolum ſignifi
cat quod verbum ſonat,nō ſignificat alia duo que ſignificantur
p interpretationē iuris:vn̄ ſolū eſt cautum de hoc quod verbu3
ſonat ꝛ ſit ſufficiēs tale procuratoriū repellendu3. Pro ſua ſen
tentia inducit iſtā diſtinctionem. Bonorū poſſeſ.eſt nomē iuris
poſ.bonoꝝ eſt nomē facti. In hac parte nō h3 locū quod dicitur
4 †nomina ꝛ verba trāſpoſita idem ſignicāt.ꝛ p hoc inducebat le
gem,lex dicit,vēdidi tibi re3 ſub pretio legis cōmunis vēdo tibi
5 re3 pro tāto† ꝛ ſi ꝑtiu3 nō ſolueris tali die res ſit inempta Iſta
verba,ꝛ ſi pretiū nō ſolueris,tali die,res ſit inempta,ſunt verba
iuris,vn̄ hūc h3 effectū quod ſi ad diē pretium ſoluatur,qō trāſ-
fertur dominiu3 ipſo iure ſine aliq̄ alio facto in principio:ſ3 non
ſic eſſet ſi dixiſſet vēditor pretio nō ſoluto ad diē res ad me redi-
bit,q2 iſta verba nō ſunt verba iuris. Hoc eſt quod probat.C.de
pactis inter empto.ꝛ vendito.l.iij. Hoc nō approbo,ſed dico ꝓcu
ratorem admittendū.ergo reperio legis verba vbi ſunt iſta ver
ba,ſolui iudicatū:vt ff.de ꝑto.ſtipu.l.ij.ꝛ dico qō de vi verboru3
h3 ſolui iudicatū hec tria:q2 qui ꝓmittit ſoluere iudicatu3 ꝓro-
mittit ea ſine quibꝰ hoc eſſe nō poteſt:niſi dolus eſſet,vel ſaltem
cōmode nō pōt iudicari. Itē,ſi nō defendit,iudicari non poteſt,
vn̄ dico qō de vi verboꝝ ſignificant hec tria.arg.ad hoc. ff. d iu-
6 riſ.om.iud.l.ij.ꝛ ff.d ꝓcur.l.ad re3 mobilē. ꝛ l.ad legatū.† Que
ritur quare introduxit ꝑtor bono.poſſeſ. Hec lex reſpōdit ꝛ di-
cit qō pretor voluit ſupplere p quos ſucceſſores certiſſime defe
rebant hr̄ditates non potuit ſc3 bon.poſſeſ.introducendo.dicit
gl.ꝑtor introducit bonorū poſſeſ. emādando ius ciuile. Et fuit
gl. Hug.ꝛ habuit rationē que apparebit inferius,verbi gr̄a,ius
ciuile nō vocabat emācipatos,pretor vocabat emācipatos.ꝛ ſic
emēdat ius ciuile,ꝛ nō corrigit:q2 ius ciuile nō admittebat nec
repellebat:q2 erāt ſibi incogniti:vt ſ.de here. que ab inteſt.defe
rūt.§.emācipati quādoq3 corrigit ius ciuile p ius ꝑtoris, femine
agnate vltra ſorores tātū erāt cognite p ius ciuile ſed eas repel
lebat.ius ꝑtoriū admittit eas,ꝛ ſic ꝑtoriū corrigit ius ciuile ꝛc.
vt ſ.d le.agna.ſucceſ.§.ſ3 q2. Dico quod eodē modo corrigit in
emācipatis, vnde illa fuit gl. Hugonis.ꝙ in emācipatis ius pre
toriū emēdaret ius ciuile non corrigeret. Hugo voluit dicere ꝙ
emācipatio erat de iure pretorio,ꝛ nō de iure ciuili: ꝛ hoc falſu3
eſt,vino emācipato eſt actus ciuilis,vn̄ verū eſt qō edictu3 de ca
pitis diminutiōe eſt de iure pretorio,ſed emācipatio eſt d iure ci
uili vt ſ.de leg.agna.ſucceſ.§.vl.vnde hn̄ erāt cogniti emācipa-
ti.ſ3 erāt incogniti q̄ ad cōmodum ſuu3,vn̄ bene habebat ius ci-
uile emācipatos natos,ſ3 nō ad bonū ſuū cātabat eundē virgini-
7 bus.† Queret qō ſpecies vel differētie bo.poſ.ſunt: Multipli-
citer diuidit bono.poſſ.hic eſt prima diuiſio, alia edictalis.iſte
differētie vn̄ reperiunt in omni capite bon.poſ.ꝯtinet ſub ſe om
nes ſpecies bon.poſ.verba iſta edictalis ꝛ decretalis ꝛ nō intel
ligamꝰ qd eſt bon.poſ. edictalis. Quidā volūt dicere qō bono.
poſ.edictalis.eſt ꝓmiſſio vel pollicita decretalis.vn̄ ſcōꝫ eos de
cretalis ſunt vna ꝛ eadē poſ.pollicita ꝛ data ſeu dcreta edicto ꝑ
toris mortui.ergo edictalis ē bo.poſ.pollicita:pollicet ꝑtor q2
ſi eū ꝛ edicta.l.legū adeat filiꝰ dcernet ei vn̄ liberi.ad hoc ſūt ar
gu.i tit.iſto,pluries dicit litera pollicet ꝑtor hoc nō placet:ꝛ q2
hoc ex inferioribꝰ apparebit. Alij dicūt edictalis.ꝛ dcretalis ſic
differūt ſicut efficax ꝛ iefficax.vn̄ ſicut reſciſſoria an̄ reſtitutionē
eſt inefficax ſ3 p reſtitutionē iſluat in cā ꝑtor viuꝰ ſpiritū vite,id
eſt efficatiā.ſic eſt hic,q2 edictū pretoris mortuo cōpetit filio bo